

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA GUȚU c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 20289/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

7 iunie 2007

DEFINITIVĂ

07/09/2007

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Guțu c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI J. CASADEVALL,

DI G. BONELLO,

DI S. PAVLOVSKI,

DI L. GARLICKI,

Dra L. MIJOVIĆ

DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 15 mai 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 20289/02) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dna Tatiana Guțu („reclamantul”), la 16 aprilie 2002.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dna Doina Străisteanu, care a acționat în numele „Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova”, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl Vitalie Pârlog.

3. La 4 aprilie 2005, Curtea a comunicat Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, ea a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

4. Reclamantul, dna Tatiana Guțu, este un cetățean al Republicii Moldova, care s-a născut în 1952 și locuiește în satul Cojușna.

5. Fiul său minor M., care avea doisprezece ani la momentul desfășurării evenimentelor, era bănuț frecvent de săvârșirea unor furturi neînsemnate și dus de multe ori la secția de poliție. Din cauza vârstei

sale, niciun dosar penal nu a fost intentat împotriva lui. De câteva ori, el s-a plâns că a fost bătut de polițiștii R.D. și I.B., iar mama sa a depus plângeri penale împotriva acestora. La 28 decembrie 2001, reclamantul s-a plâns procuraturii că, la 4 decembrie 2001, fiul său a fost maltratat de către polițiștii R.D. și I.B., iar ca rezultat el a suferit o comoție și multiple vânătăi.

6. În ziua de duminică, 30 decembrie 2001, la amiază, polițistul R.D. a venit la domiciliul reclamantului și a cerut ca fiul lui să-l însoțească la secția de poliție, deoarece el era bănuțit că ar fi fost implicat într-un furt de la un vecin, care a avut loc la 29 decembrie 2001. Potrivit Guvernului, polițistul a cerut ca atât reclamantul, cât și fiul lui să-l însoțească la secția de poliție. Reclamantul a refuzat să-și lase fiul să plece, decât dacă el ar fi fost citat în mod corespunzător.

7. Un sfert de oră mai târziu, același polițist a venit la domiciliul reclamantului însoțit de polițistul I.B. și de doi vecini. Deoarece poarta era încuiată, polițiștii l-au rugat pe unul din vecini să sară gardul și să o descuie din interior.

8. Unul din polițiști l-a anunțat pe reclamant că el va fi dus la secția de poliție, fiind învinuit de comiterea contravenției administrative de nesubordonare cu rea-voință cererii legitime a colaboratorului poliției, prevăzută de articolul 174 alin. 1 al Codului cu privire la contravențiile administrative („CCA”).

9. Reclamantul a fost dus de cei doi polițiști la secția de poliție din sat. Ei nu l-au lăsat să-și schimbe hainele sau încălțăminte, deși el s-a îmbrăcat cu un palton.

10. Potrivit declarațiilor martorilor, așa cum rezultă din dosarul național, în drum spre secția de poliție reclamantul a fost atacat de vecinul său, care era victima pretinsului furt, și a căzut jos în timpul altercației. Polițiștii au intervenit și l-au încătușat pe reclamant. Guvernul a susținut că reclamantul și-a atacat vecinul și că căderea lui a fost rezultatul altercației.

11. Când au ajuns la secția de poliție, reclamantului i s-a cerut să semneze o declarație scrisă de unul dintre polițiști, însă el a refuzat. Doi martori, care i-au însoțit, au semnat declarații scrise de polițiști, pe care reclamantul pretinde că ei nu le-au citit.

12. Ulterior, el a fost dus cu un automobil în orașul Strășeni și plasat într-o celulă din izolatorul local de detenție provizorie, unde a fost deținut de la ora 20.00 a zilei de 30 decembrie 2001 până la ora 10.00 a zilei de 31 decembrie 2001.

13. În timpul detenției, lui nu i-a fost acordată posibilitatea să se spele sau să-și schimbe hainele. El nu a fost asigurat cu hrană și apă și nici cu o pătură. El nu a fost interogat, informat despre motivele detenției sale și nu i-a fost acordat un avocat.

14. În ziua de luni, 31 decembrie 2001, reclamantul a fost dus la Judecătoria sectorului Strășeni pentru o ședință judecătorească cu privire la pretinsa abatere de nesubordonare cererii legitime a colaboratorului poliției, prevăzută de articolul 174 alin. 1 al CCA.

15. Potrivit reclamantului, el a fost dus în instanța judecătorească purtând hainele și încălțăminte murdare de noroi. În timpul ședinței de judecată, reclamantul a solicitat un avocat și i-a fost acordat un avocat din oficiu.

16. La cererea avocatului său, ședința de judecată a fost amânată pentru 4 ianuarie 2002. La 4 ianuarie 2002, judecătorul a audiat martorii.

17. Printr-o decizie din 4 ianuarie 2002, Judecătoria sectorului Strășeni a constatat că reclamantul era vinovat de nesubordonare cererii legitime a colaboratorilor poliției și i-a aplicat o amendă de 90 lei moldovenesti (MDL) (echivalentul a 7.6 euro (EUR) la acea dată). Instanța judecătorească a constatat că, la 30 decembrie 2001, la amiază, doi polițiști i-au cerut reclamantului să-i însoțească împreună cu fiul său minor la secția de poliție, pentru a fi interogați în legătură cu un furt în care fiul lui era bănuțit că ar fi fost implicat. Prin refuzul de a-i însoți pe polițiști, el a săvârșit contravenția prevăzută de articolul 174 alin. 1 al CCA.

18. La 11 ianuarie 2002, urmărirea penală a fost formal pornită în legătură cu furtul care se pretindea că ar fi fost comis de fiul reclamantului.

19. La o dată nespecificată, reclamantul a depus recurs la Tribunalul Chișinău împotriva deciziei din 4 ianuarie 2002. El a susținut *inter alia* că acțiunile polițiștilor au fost motivate de dorința de a se răzbuna ca urmare a plângerii lui depuse împotriva lor la procuratură la 28 decembrie 2001, în legătură cu o percheziție neautorizată și cu pretinsa maltratare a fiului lui. De asemenea, el a susținut că ordinele polițiștilor au fost ilegale, deoarece el nu a fost citat să se prezinte la secția de poliție; totuși, când polițiștii au insistat ca el să-i urmeze, el nu a opus rezistență și i-a ascultat.

20. La 16 ianuarie 2002, Tribunalul Chișinău a examinat recursul reclamantului în absența acestuia și l-a respins ca fiind nefondat, fără a aduce vreun motiv. Din dosar rezultă că reclamantul nu a fost citat să se prezinte în instanța judecătorească și că nu a fost legal reprezentat în timpul procedurilor.

21. La 2 ianuarie și 25 octombrie 2002, reclamantul s-a plâns Procuraturii Generale de acțiunile ilegale ale celor doi polițiști. El a susținut *inter alia* că ei au intrat ilegal în grădina din fața casei sale și că l-au supus unui tratament inuman și degradant și a solicitat Procuraturii Generale să pornească urmărirea penală împotriva lor.

22. La 25 noiembrie 2002, procuratura a decis să nu pornească urmărirea penală. Ea a constatat că, deoarece reclamantul a fost

condamnat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă de comiterea contravenției de nesubordonare cererii legitime a colaboratorilor poliției, acțiunile polițiștilor nu puteau fi considerate ilegale.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

23. Articolul 29 al Constituției Republicii Moldova prevede următoarele:

Inviolabilitatea domiciliului

„(1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.

(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege în următoarele situații:

(a) pentru executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

(b) pentru înlăturarea unei primejdii care amenință viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

(c) pentru prevenirea răspândirii unei epidemii.

(3) Perchezițiile și cercetările la fața locului pot fi ordonate și efectuate numai în condițiile legii.

(4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul unui delict flagrant.”

24. Codul de procedură penală, așa cum era în vigoare în perioada relevantă, prevedea în articolul 93 că, după primirea unei plângeri cu privire la o infracțiune, organul de urmărire penală putea doar cere materiale și explicații suplimentare, însă fără a efectua acte de anchetă, decât după pornirea formală a procesului penal. Acesta trebuia să decidă în termen de trei zile dacă să pornească sau nu procesul penal. În cazuri excepționale, o astfel de decizie urma a fi luată în termen de 15 zile. Prevederi că o anchetă preliminară putea fi efectuată doar după pornirea formală a urmăririi penale se conțineau, de asemenea, în articolele 96 și 109.

Articolul 105 prevedea că bănuitul trebuia să fie citat, pentru a se prezenta în fața organului de urmărire penală, prin intermediul unei citații înmânate lui, iar adeverința cu indicarea datei primirii citației se restituia anchetatorului penal. Citația putea fi transmisă și printr-o telefonogramă sau telegramă. Articolul 129 prevedea că bănuitul care nu s-a prezentat, fără a avea motive întemeiate, în fața organului de urmărire penală putea fi adus silit la organul de urmărire penală. Doar persoanele bănuite, care se ascund de urmărire sau care nu au domiciliu stabil, puteau fi aduse la poliție fără a fi citate în prealabil.

25. Prevederile relevante ale CCA, așa cum erau în vigoare în perioada relevantă, sunt următoarele:

Articolul 174

„Nesubordonarea cu rea-voință dispoziției sau cererii legitime a unui colaborator al poliției, a altui lucrător din organele afacerilor interne ... atrage după sine aplicarea unei amenzi în mărime de pînă la zece unități convenționale sau arest administrativ pe un termen de pînă la cincisprezece zile.

...”

Articolul 249

„Persoanele care ... nu execută cu rea-voință dispozițiile sau cererile legitime ale lucrătorului de poliție ... pot fi reținute pînă la examinarea cazului de către instanța judecătorească respectivă”

26. Legea cu privire la poliție din 18 decembrie 1990, în partea sa relevantă, în perioada relevantă, prevedea următoarele:

Articolul 13. Drepturile poliției

„Poliția are dreptul:

(19) să intre în orice timp al zilei în locuințe și în alte încăperi ... pe loturile de pămînt ce le aparțin ... și să le cerceteze în scopul curmării infracțiunilor, urmăririi persoanelor suspectate de comiterea infracțiunilor, persoanelor care se ascund de organele de anchetă și de judecată, se sustrag de la executarea pedepsei penale, de la arestul administrativ, de la tratamentul obligatoriu de alcoolism cronic, narcomanie sau toxicomanie, sau dacă în baza unor date suficiente se poate presupune că în aceste localuri a fost comisă sau se comite vreo infracțiune, precum și în caz de calamități naturale și în alte împrejurări externe care pun în pericol securitatea publică și securitatea personală a cetățenilor. Despre toate cazurile în care colaboratorii de poliție sunt impuși de circumstanțe să pătrundă în locuințe ... procurorul este pus la curent în timp de 24 de ore.”

27. Prevederile relevante ale Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, sunt următoarele:

Articolul 1

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

(a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii represive de ținere sub arest, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale;

(b) efectuării ilegale, în cazul anchetării ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării ilegale din lucru (funcție), precum și a altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

(c) supunerii ilegale la arest administrativ ori la muncă corecțională, confiscării ilegale a averii, aplicării ilegale a amenzii;

(d) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

(e) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, ștampilelor, precum și blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcții de răspundere din organele de cercetare penală, de anchetă preliminară, ale procuraturii și din instanțele judecătorești.”

Articolul 4

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

- a) pronunțării sentinței de achitare;
- b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;
- c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;
- d) adoptării de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a hotărârii cu privire la repararea prejudiciului sau a realizării acordului amiabil dintre persoana vătămată și reprezentantul Guvernului Republicii Moldova în Comisia Europeană pentru Drepturile Omului și în Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Acordul menționat se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova;”

ÎN DREPT

28. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 3 al Convenției, că el a fost supus de către polițiști unui tratament degradant și umilitor. În special, el s-a plâns că a fost aruncat în noroi și, ulterior, încătușat și dus direct la secția de poliție. El a fost plasat într-o celulă murdară, unde a fost deținut timp de aproximativ douăsprezece ore fără hrană, apă sau așternuturi. În ziua următoare, el a fost condus la instanța judecătorească și expus public în aceleași haine murdare de noroi. Articolul 3 prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

29. Reclamantul a pretins că dreptul său la libertate, garantat de articolul 5 § 1 al Convenției, a fost încălcat, deoarece el a fost deținut timp de aproximativ douăsprezece ore fără niciun temei legal. Articolul 5 § 1, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

...”

30. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției, că el nu a fost citat să se prezinte la ședința de judecată din 16 ianuarie 2002 la Tribunalul Chișinău, la care s-a examinat recursul său. Articolul 6 § 1 prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa. ...”

31. De asemenea, reclamantul a pretins, în temeiul articolului 6 §§ 2 și 3, că dreptul său de a fi prezumat nevinovat a fost încălcat, că lui nu i s-a permis să obțină citarea martorilor în timpul procedurilor judecătorești și că nu i s-a acordat un avocat în timpul procedurilor. Articolul 6 §§ 2 și 3, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

...

(c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

(d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

...”

32. În continuare, reclamantul a pretins, în temeiul articolului 8 al Convenției, că la 30 decembrie 2001 polițiștii au intrat în grădina din fața casei sale sărind gardul, fără o autorizație corespunzătoare, încălcându-i astfel dreptul său la respectarea domiciliului său. De asemenea, el a pretins că, la o dată nespecificată anterioară datei de 30 decembrie 2001, polițiștii au intrat în casa sa în absența lui și au efectuat o percheziție fără nicio autorizație. Articolul 8 prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

33. Reclamantul a pretins, în temeiul articolului 13 al Convenției, că el nu a avut un recurs efectiv în ceea ce privește pretinsele abuzuri comise de poliție. În special, el a pretins că nu a existat niciun recurs efectiv în ceea ce privește pretinsele violări ale articolelor 3, 5 și 8. Articolul 13 prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

I. ADMISIBILITATEA CERERII

A. Pretențiile în temeiul articolului 3 și al articolului 13 ale Convenției cu privire la acuzația de supunere la tratament degradant și umilitor

34. Reclamantul a declarat că el a fost supus unui tratament contrar articolului 3 (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Potrivit lui, suferința a fost intensificată, în special, de vulnerabilitatea sa în fața a doi bărbați adulți polițiști care s-au comportat în mod agresiv și prin faptul că el trăia într-un sat în care toți se cunoșteau. După eliberarea lui din detenție, el a trebuit să se întoarcă acasă cu transportul public, purtând aceleași haine și încălțăminte murdare și s-a simțit foarte rușinat și intimidat.

35. Guvernul a contestat faptul că hainele reclamantului nu au fost potrivite pentru acel anotimp. În declarațiile acestuia, el a purtat hainele pe care el le-a considerat potrivite, când a ieșit din casa sa pentru a discuta cu polițiștii.

36. În continuare, Guvernul a contestat declarația reclamantului că el a fost trântit la pământ de către polițiști și a făcut referire la declarațiile martorilor care au indicat că el a căzut jos în urma unei altercații cu vecinul său. De asemenea, el a contestat că hainele reclamantului au fost murdărite cu noroi după ce el a căzut și a susținut că temperatura era mai mică de zero grade și că, prin urmare, nu putea fi noroi pe stradă.

37. De asemenea, el a susținut că expunerea publică a reclamantului în cătușe nu putea prejudicia reputația lui, deoarece reputația acestuia în sat nu era foarte bună; în susținerea acestui argument, el a prezentat o scrisoare din partea primarului, în care reclamantul a fost caracterizat negativ.

38. Guvernul nu a contestat acuzația reclamantului cu privire la condițiile de detenție a acestuia pe parcursul nopții de 30 spre 31 decembrie 2001; totuși, el a susținut că tratamentul la care acesta a fost supus nu a atins nivelul minim de severitate cerut de articolul 3 al Convenției.

39. Curtea notează că reclamantul nu a adus nicio probă în susținerea acuzației sale că el a fost adus în instanță în haine care erau murdare de noroi. În ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului, Curtea consideră că în circumstanțele specifice ale cauzei, pretinsa suferință a reclamantului nu a atins nivelul minim de severitate cerut de articolul 3 al Convenției.

40. Prin urmare, Curtea conchide că pretenția în temeiul articolului 3 al Convenției este vădit nefondată și, prin urmare, inadmisibilă în sensul articolului 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

41. În lumina constatării de mai sus, Curtea consideră că reclamantul nu are o pretenție serioasă și legitimă în temeiul articolului 13 al Convenției combinat cu articolul 3. Prin urmare, această pretenție este, de asemenea, vădit nefondată și urmează a fi respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Pretenția în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției

42. Cu referire la pretinsa violare a articolului 6 § 2 al Convenției, reclamantul a susținut că judecătorul care a examinat cauza sa l-a văzut în hainele sale murdare și că, prin urmare, a fost influențat atunci când și-a format o opinie cu privire la învinuirile aduse lui. Mai mult, acesta i-a pus întrebări irelevante și nu a acordat atenție plângerilor sale cu privire la umilire, hărțuire, celula murdară și detenția sa ilegală.

43. În ceea ce privește pretenția sa în temeiul articolului 6 § 3, reclamantul a susținut că el nu a fost asistat, în mod efectiv, de un avocat în timpul procedurilor și nu i s-a permis să audieze martori.

44. Guvernul a contestat acuzația reclamantului și a cerut Curții să respingă aceste pretenții.

45. În ceea ce privește aplicabilitatea articolului 6 al Convenției, Curtea se va referi la constatările sale din paragraful 51 de mai jos.

46. În ceea ce privește pretenția cu privire la pretinsa încălcare a prezumției nevinovăției, Curtea reamintește că prezumția nevinovăției, garantată de articolul 6 § 2 al Convenției, cere *inter alia* ca atunci când își îndeplinesc atribuțiile membrii unei instanțe judecătorești nu ar trebui să pornească de la ideea preconcepută că persoana acuzată a comis infracțiunea de care ea este învinuită; sarcina probațiunii aparține acuzării, iar orice dubiu urmează a fi interpretat în favoarea acuzatului (a se vedea, printre altele, *Barberà, Messegue and Jabardo v. Spain*, hotărâre din 6 decembrie 1988, Seria A nr. 146, § 77).

47. Totuși, Curtea nu găsește niciun indiciu că instanța de judecată a pornit de la prezumția că reclamantul a comis abaterile de care el a fost învinuit. Prin urmare, nu există nicio aparență a unei violări a articolului 6 § 2 al Convenției, iar această pretenție urmează a fi declarată inadmisibilă ca fiind vădit nefondată în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

C. Pretențiile în temeiul articolului 5 § 1, al articolului 6 §§ 1 și 3 și al articolului 8 ale Convenției

48. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolului 5 § 1, al articolului 6 §§ 1 și 3 și al articolului 8 ale Convenției ridică chestiuni de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de examinarea fondului și niciun alt temei pentru a le declara inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea le declară admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va purcede imediat la examinarea fondului acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 §§ 1 ȘI 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

49. Guvernul a fost de acord că abaterea de care a fost acuzat reclamantul se califică ca „penală” în sensul articolului 6 al Convenției. Totuși, el a contestat declarația reclamantului că el nu a fost citat pentru a participa la judecarea recursului lui și a trimis Curții o scrisoare datată din 21 mai 2005 de la președintele Judecătoriei Strășeni adresată Agentului Guvernamental, în care se menționa că reclamantul a fost citat să participe la ședința din 16 ianuarie 2002 printr-o scrisoare recomandată care, din păcate, a fost distrusă de instanța judecătorească după doi ani.

50. Reclamantul a contestat declarațiile Guvernului și și-a exprimat îndoiala cu privire la memoria președintelui Judecătoriei Strășeni, care a putut să adune informații precise despre citația în cauza sa după mai mult de trei ani. De asemenea, el a notat că o citație este parte a dosarului și nu putea fi distrusă separat decât împreună cu dosarul.

B. Aprecierea Curții

51. Curtea observă că în cauza *Ziliberberg v. Moldova* (nr. 61821/00, §§ 7-36, 1 februarie 2005), s-a decis că abaterea prevăzută de articolul 174 alin. 1 al CCA era „penală” în sensul articolului 6 al Convenției. În această cauză, Curtea nu vede niciun motiv să decidă altfel, în special, deoarece abaterea prevăzută de articolul 174 al CCA era, de asemenea, sancționată prin privațiune de libertate de până la cincisprezece zile (a se vedea paragraful 25 de mai sus), spre deosebire de abaterea de care a fost învinuit reclamantul în cauza *Ziliberberg* (a se vedea *Ziliberberg*, citată mai sus, § 22).

52. Curtea notează că dosarul din instanțele judecătorești naționale, o copie a căruia a fost prezentată de Guvern, nu conține nicio citație pentru ședința judecătorească din 16 ianuarie 2002 la Tribunalul Chișinău. În ceea ce privește scrisoarea de la președintele Judecătoriei Strășeni (a se vedea paragraful 49 de mai sus), în opinia Curții, ea nu constituie o probă suficientă că Tribunalul Chișinău a trimis reclamantului o citație și că ea a fost primită de acesta. Dacă o scrisoare de recomandare ar fi fost trimisă reclamantului, oficiul poștal, în mod normal, ar fi păstrat o înregistrare despre aceasta. Totuși, Guvernul nu a prezentat nicio probă că pentru o astfel de scrisoare instanța de judecată, într-adevăr, a plătit și că ea a fost trimisă reclamantului și primită de acesta.

53. Curtea reamintește că principiile generale cu privire la prezența unui acuzat la o ședință în apel au fost rezumate în hotărârea *Hermi v. Italy* ([GC], nr. 18114/02, §§ 58-67, ECHR 2006-...).

54. În continuare, Curtea notează că în hotărârea *Ziliberberg* ea a constatat că dreptul reclamantului la un proces echitabil a fost încălcat, deoarece citația i-a fost trimisă prea târziu (a se vedea *Ziliberberg*, citată mai sus, § 41). În această cauză, situația este chiar mai gravă, nefiind dovedit pentru a satisface Curtea că reclamantul a fost, de fapt, citat. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției. Din acest motiv, nu este necesar de a examina separat pretenția reclamantului în temeiul articolului 6 § 3 că nu i s-a permis să citeze martori în timpul procedurilor judecătorești și că nu i s-a asigurat un avocat.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

55. Guvernul a susținut că acțiunile polițiștilor au fost conforme legislației naționale și a făcut referire la articolul 249 al CCA, care prevedea posibilitatea deținerii unei persoane pentru nerespectarea cererii legitime a colaboratorului de poliție.

56. Potrivit Guvernului, detenția reclamantului cădea sub incidența paragrafului (c) al articolului 5 § 1 al Convenției, iar condamnarea sa ulterioară de către o instanță independentă și imparțială a dovedit că acțiunile polițiștilor au fost legitime și nu au fost o formă de răzbunare pentru plângerile lui anterioare împotriva lor.

57. Reclamantul a susținut că reținerea și detenția sa au fost arbitrare și nu a fost de acord că ele cădeau sub incidența paragrafului (c) al articolului 5 § 1. El a fost de acord că în conformitate cu articolul 249 al CCA, o persoană care nu execută cererea legitimă a colaboratorului de poliție ar putea fi privată de libertate până la examinarea cauzei de către un judecător; totuși, el a susținut că nu există prevederi în CCA care să

reglementeze durata detenției sau asigurarea garanțiilor procedurale împotriva detenției arbitrare.

B. Aprecierea Curții

58. Curtea reiterează că sintagmele „legală” și „potrivit căilor legale” din articolul 5 § 1 se referă în esență la legislația națională și la obligația statului de a se conforma prevederilor materiale și procedurale ale acesteia. Totuși, „legalitatea” detenției în conformitate cu legislația națională nu este întotdeauna elementul decisiv. Mai mult, Curtea trebuie să fie convinsă că detenția pe parcursul perioadei în cauză era compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 al Convenției, care este de a preveni ca persoanele să fie private de libertatea lor într-un mod arbitrar (a se vedea *Anguelova v. Bulgaria*, nr. 38361/97, § 154, ECHR 2002-IV și *Fedotov v. Russia*, nr. 5140/02, § 74, 25 octombrie 2005).

59. Curtea este de acord cu Guvernul că detenția reclamantului cade sub incidența articolului 5 § 1 (c) al Convenției, deoarece ea a fost impusă cu scopul de a-l aduce în fața autorității judiciare competente, fiind bănuie că a comis o abatere.

60. Nu se contestă faptul că poliția, atunci când l-a reținut pe reclamant și l-a dus la secția de poliție din Strășeni, a urmat procedura prevăzută de articolul 249 al CCA (a se vedea paragraful 25 de mai sus).

61. Curtea notează că reclamantul a refuzat să-i însoțească pe polițiști la secția de poliție pe motiv că el nu a fost citat în mod corespunzător. Într-adevăr, se pare că în conformitate cu articolul 129 al Codului de procedură penală, reclamantul și fiul său puteau fi aduși silit la secția de poliție doar dacă ei refuzau să se prezinte după ce au fost citați (a se vedea paragraful 24 de mai sus) și nu se contestă faptul că ei nu au fost niciodată citați. Mai mult, Curtea notează că în conformitate cu articolele 93, 96 și 109 ale Codului de procedură penală, nicio măsură de investigație nu putea fi luată în ceea ce privește abaterea care se pretinde că a fost comisă de fiul reclamantului, decât dacă ar fi fost pornită formal urmărirea penală (a se vedea paragraful 24 de mai sus). *In fine*, Curtea notează că procedurile penale în ceea ce privește furtul care se pretinde că a fost comis de fiul reclamantului au fost pornite abia la 11 ianuarie 2002 (a se vedea paragraful 18 de mai sus).

62. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că detenția reclamantului pe motiv că el nu s-a conformat cererii legitime a colaboratorului poliției nu poate fi considerată „legală” prin prisma articolului 5 § 1 al Convenției. Prin urmare, a avut loc o violare a acestei prevederi.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 8 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

63. Guvernul a acceptat că intrarea polițiștilor în grădina din fața casei reclamantului a constituit o ingerință în dreptul lui la respectarea domiciliului său garantat de articolul 8 al Convenției. Totuși, ingerința a fost „prevăzută de lege”. Potrivit Guvernului, ingerința s-a bazat pe articolul 13 (19) al Legii cu privire la poliție din 18 decembrie 1990 și, în special, pe prevederile care autorizează poliția să intre în locuințe private fără consimțământul proprietarului și să le percheziționeze pentru a curma infracțiunile și a urmări persoanele bănuite de comiterea unei infracțiuni. De asemenea, Guvernul a susținut că ingerința a urmărit un scop legitim și a fost necesară într-o societate democratică.

64. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul și a susținut că ingerința nu a fost prevăzută de lege, nu a urmărit un scop legitim și nu a fost necesară într-o societate democratică.

B. Aprecierea Curții

65. Nu se contestă faptul că intrarea polițiștilor în locuința reclamantului, în grădina din fața ei, a constituit o ingerință în dreptul lui la respectarea domiciliului. O ingerință va fi contrară articolului 8, decât dacă ea este „prevăzută de lege”, urmărește unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute în paragraful 2 și este „necesară într-o societate democratică” pentru a atinge un astfel de scop sau scopuri (a se vedea următoarele hotărâri: *Silver and Others v. the United Kingdom*, 25 martie 1983, Seria A nr. 61, p. 32, § 84; *Campbell v. the United Kingdom*, 25 martie 1992, Seria A nr. 233, p. 16, § 34; *Calogero Diana v. Italy*, 15 noiembrie 1996, *Reports* 1996-V, p. 1775, § 28; și *Petra v. România*, 23 septembrie 1998, *Reports* 1998-VII, p. 2853, § 36).

66. Expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea *Halford v. the United Kingdom*, *Reports* 1997-III, p. 1017, § 49). Curtea reiterează că legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy*, *Reports* 1996-V, p. 1800, § 33).

67. În argumentele sale, Guvernul s-a referit la articolul 13(19) al Legii cu privire la poliție (a se vedea paragraful 26 de mai sus) ca fiind, în opinia sa, temeiul legal pentru ingerință.

68. Analizând acest articol, Curtea notează că niciuna dintre situațiile descrise acolo nu se aplică acestei cauze. În special, polițiștii nu au curmat o infracțiune și nu urmăreau o persoană bănuită, fără a menționa orice altă situație prevăzută de articolul 13(19). Mai mult, Curtea este de opinie că o interpretare extensivă a acestor prevederi, asemenea celei făcute de Guvern, ar fi contrară articolului 29 al Constituției (a se vedea paragraful 23 de mai sus), care proclamă principiul inviolabilității domiciliului și prevede în mod exhaustiv posibilele derogări de la acesta. Aceste derogări par a fi departe de a corespunde circumstanțelor acestei cauze. Rezultă că ingerința pretinsă de reclamant nu a fost „prevăzută de lege” în sensul articolului 8. Prin urmare, nu există necesitatea de a examina dacă ingerința a urmărit un scop legitim și a fost „necesară într-o societate democratică”.

69. Din acest motiv, Curtea constată că a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției în ceea ce privește dreptul reclamantului la respectarea domiciliului său.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

70. Guvernul a susținut că pretenția reclamantului cu privire la lipsa recursurilor efective în ceea ce privește preținsele acțiuni ilegale ale polițiștilor era nefondată, deoarece acesta putea să se adreseze instanțelor judecătorești naționale.

71. Reclamantul nu a fost de acord și a argumentat că, în timpul procedurilor administrative împotriva sa, el s-a plâns instanței judecătorești de preținsele acțiuni ilegale și abuzive ale polițiștilor. În special, el a anexat la dosar o copie a plângerii sale adresate Procuraturii Generale în care el s-a plâns de pretinsa încălcare ilegală a proprietății sale de către polițiști, de pretinsa lui reținere și detenție ilegale și de pretinsa lui maltratare. Totuși, instanțele judecătorești au ignorat toate declarațiile lui.

B. Aprecierea Curții

72. După cum Curtea a constatat de multe ori, articolul 13 al Convenției garantează disponibilitatea la nivel național a unui recurs pentru a asigura esența drepturilor și a libertăților garantate de Convenție, indiferent de forma pe care acesta ar putea s-o ia în sistemul de drept național. Astfel, efectul articolului 13 al Convenției este de a cere asigurarea unui recurs intern care să se refere la esența unei

„pretenții serioase și legitime” în temeiul Convenției și să acorde o redresare corespunzătoare.

73. Curtea a constatat mai sus că reclamantul nu a avut o pretenție serioasă și legitimă în temeiul articolului 13 combinat cu articolul 3 (a se vedea paragraful 41 de mai sus). În ceea ce privește pretenția lui în temeiul articolului 13 combinat cu articolele 5 și 8, Curtea notează că, în conformitate cu articolul 4 al Legii nr. 1545, reclamantul putea pretinde compensații pentru preținsele acțiuni ilegale ale polițiștilor doar dacă ar fi fost achitat (a se vedea paragraful 27 de mai sus). Totuși, printr-o hotărâre irevocabilă, el a fost găsit vinovat de nesupunere cererii legitime a colaboratorilor de poliție, ceea ce a făcut ca această lege să fie inaplicabilă situației lui. Mai mult, Curtea notează că chiar și procuratura a respins plângerea reclamantului cu privire la preținsele abuzuri comise de polițiști, fără a desfășura vreo anchetă, ci doar în baza faptului că el a fost găsit vinovat printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

74. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu s-a dovedit că au existat recursuri efective în ceea ce privește pretențiile reclamantului în temeiul articolelor 5 și 8. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 13 al Convenției.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

75. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

76. Reclamantul a pretins EUR 10,000 cu titlu de prejudiciu moral.

77. Guvernul a contestat pretenția și a susținut că ea era nefondată și excesivă.

78. Având în vedere violările constatate mai sus, Curtea consideră că în această cauză este justificată acordarea unei compensații cu titlu de prejudiciu moral. Făcând evaluarea sa în bază echitabilă, Curtea acordă reclamantului EUR 5,000.

B. Costuri și cheltuieli

79. Avocatul reclamantului a pretins EUR 4,975 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. El a prezentat o listă detaliată a orelor de lucru și un contract, în care era indicat că onorariul pe oră al

avocatului era de EUR 50 pentru procedurile naționale și de EUR 150 pentru procedurile în fața Curții.

80. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă pentru reprezentare și a contestat *inter alia* numărul de ore lucrate de avocatul reclamantului și onorariul pe oră perceput de el.

81. Curtea reiterează că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, de exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-III).

82. În această cauză, având în vedere lista detaliată prezentată și complexitatea cauzei, Curtea acordă avocatului reclamantului EUR 1,500 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

83. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* pretențiile în temeiul articolului 3 al Convenției separat și combinat cu articolul 13 și în temeiul articolului 6 § 2 al Convenției inadmisibile, iar restul cererii admisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
4. *Hotărăște* că nu este necesar de a examina pretenția formulată în temeiul articolului 6 § 3 al Convenției;
5. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 8 al Convenției;
6. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 13 al Convenției combinat cu articolul 5;
7. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 13 al Convenției combinat cu articolul 8;

8. *Hotărâște*

(a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 5,000 (cinci mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 1,500 (o mie cinci sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

9. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 7 iunie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte